

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Kun en Spillemand

Citation: Andersen, H. C.: "Kun en Spillemand", i Andersen, H. C.: *Kun en Spillemand*, udg. af Mogens Brøndsted , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 306. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen05val-shoot-idm139867558316816/facsimile.pdf> (tilgået 10. april 2024)

Anvendt udgave: Kun en Spillemand

deles mislykket. Sandsynligvis er Hep det landlige ord for en ged og skal spottende betegne den skæggede jøde. Ejendommeligt forekommer det, at dette råb har bredt sig endog ud over vores fædrelands grænser, f.eks. til København.» Citat fra *Deutsche Encyclopädie oder allgemeine Real-wörterbuch aller Kunste und Wissenschaften* 1798–1804. – 4de September 1819’ den dag da jødefejden brød ud i København som en eftervirkning af pogromerne i Tyskland (A. kom selv første gang til hovedstaden 6. sept., sml. MLE I 54). – *Sommerslot*: Frederiksberg Slot.

183 *Commercen*: hallojet

184 *Julidagene*: under julirevolutionen 1830 (skildret i O.T. I del kap. 18).

185 *Boniker*: indtil 1857 var Børsen undrettet med handelsboder.

186 *Cœutibus' Mordskab*: skal under rejsen 1492 have givet ham en frist på tre dage til at finde land.

187 *Gute Gesellschaft* . . . ty., »Godt selskab har jeg set, man kalder det godt, når der ikke giver anledning til det mindste digt.« *Venezianische Epigramme* nr. 75. – galvanisk: se n.t. s. 32.

188 *Medusahovud*: se n.t. s. 137.

189 *H.P. Holst*: dansk digter (1811-93). Strofen er fra romanen «Kong Valdemars Stævne». – *Hab' ich* . . . ty., »Jeg har dog levet én dag, en dag som du aldrig kan tillade dig eller skaffe dig! Jeg har dog haft drømmen om en lystig tilværelse, kors og yndefuld som en forskermorgen, en chambagneras! Men derpå → Cu. fra *Ansichten aus der Cavalier-Perspective im Jahre 1835* (udk. anon. 1836). – *Armand Carel*: fransk forfatter og journalist (1800-1836), forkæmper for tidens politiske frihedsidéer. – *Adam*: ingen kunstner af dette navn har udsmykket Panthéon. – *Panthéon*: Panthéon des Français i Paris, opt. kirke for byens skyshelgeninde Genoveva, indviet 1791 til hvilested for nationens store mænd.

190 *Zoroaster*: det græske navn på den persiske religionstifter Zarathustra. – *Carl Bernhard*: pseud. for den danske forfatter A.N. de Saint-Aubain (1798-1865). Der henyttes til begyndelsen af *Et Aar i København* 1834. – *Jubelolding*: 50-årsjubilar.

191 *Dwetina*: spansk, anstandsdamme. – *Le Sage*: se n.t. s. 101. – *C'est la* . . . fr., »Det er anstandsdamernes perle, en sand drage til at vogte kænnets ærbarhed.«

192 *Mazepa*: kosakhoved fra 17. årh., blev i sin ungdom pågrebet som en adelsdames elsker og af øgtemanden straffet med at bindes nøgen til sin egen hest og jages ud i steppen.

193 *Landlober*: se n.t. s. 34. – *Statsgalden*: den finansdeputerede konferensråd Chr. Birch (1760-1829) blev afsløret som bedrager, idet han i en årrække havde belånt statsobligationer, som han havde modtaget til kassation. – *Dr. Dampe*: JJD. (1790-1867) stiftede et hemmeligt forbund for at omstrytte enevælden og indføre en fri forfatning; han blev dødsdømt for højforræderi, men straffen ændredes af Frederik VI til livsværtig fengsel, som han afsonede først i Castellet, siden på Christiansø indtil 1840. – *Venturini*: den tyske historiker K.V. (1768-1849) udgav årbogs-

værket *Chronik des neunzehnten Jahrhunderts*, hvor de nævnte begivenheder omtales i bd. 17, 1823. – *Mirabeau*: fransk politiker (1747-91), som i kraft af sin veltalenhed spillede en afgørende rolle under revolutionen 1789. – *Svend Dynigs Hus*: tragedie af Henrik Hertz (1837), hvor helten foresker sig i en ridder med ordene: »Der er Runer skrevet om Eders Mund, / på Panden og i Eders Øine brune.«

194 *prismatisk*: flersidet; siehet. – *Apollo*: den antikke Apollostatue fra Belvedere i Vatikanet.

195 *Gutzkow*: den tyske forfatter K.F.G. (1811-78) var en af »det unge Tysklands« fremtrædende skribenter (se n. t. s. 180). Romanen *Wally, die Zweiflerin* (1835) blev beslaglagt som blasphemisk og usædlig og indbragte forfatteren en fængselsstraf. Citatet: »For de fede gemyrter er intet mere genialt end at tegne sig selv som de er; deres tante, deres kat, deres sjal, deres små sympater, deres svagheder. Der er kritikere og litterater, som kun kan begejstres for kopiering af virkeligheden. Poesien er selvbefrugning. Virkeligheden nærer sig af sin egen borgerlige overvaldende fedme.«

197 *Lydspil*: Till Eulenspiegel, helten i en gammel folkebog, ifølge hvilken han var en virkelig landstryger, som efter mange gavtyvestreger døde 1350 i Mölln i Lauenborg. – *Caienbourg*: fr., ordspil, brander. – *Dile*: forstue, forhal (ty. *Diele*). – *Noch einmal ...*: ty., »End en gang den skonne egn.« Sang fra den wienske operette »Aline« med tekst af Adolf Bauerle (1786-1859) og musik af Wenzel Müller. – *Gefionnes*: ostr., flodeis. – *gebackenes Händel*: ostr., indbagt kylling.

198 *Träumbachl*: ostr. for *Traumbüchl(ein)*. – *Frelseren i Templet*: Joh. Ev. 8. – *Seid!*: J.G.S., østrigsk digter (1804-75). Sml. Dagh. I 490.

203 *Wie bist ...*: ty., »I hvor er du blevet bieg, siden jeg sidst så dig. – Jeg har drukket gift, twivlens gift i stærke drag, og mine onde terminger ligger ders.« – *Lenau*: pseud. for Nikolaus v. Strehlenau, østrigk digter (1802-50). Udgav 1836 der dramanske digt *Faust*. – *Nekarfügle*: nektarfugle, kolibrilignende spurvefugle. – *Pana*: ind., kastelos, udstodt af samfundet. – *Ahasverus*: sagnfiguren Jerusalems skomager, der flakker evige fredlos om. Benyttet af A. i et drammatisk digt 1847.

204 *Alhambra*: Maurerkongernes slot uden for Granada i Spanien. – *Slavonier*: indbygger i Slavonien, som var undergivet det ungarske kongerige. Sml. Dagh. I 455. – *Schönbrunn*: kejserligt lysslot sydvest for Wien.

205 *Kaiser Frands*: den tyskromerske kejser Franz II., som østrigsk kejser (1804-35) kaldet Franz I. – *Stephanskirken*: se n. t. s. 13. – *Catalani*: Angelica C., italiensk sangerinde (1779-1849). – *Tobias*: from jode, som ved en farefuld rejse skaffede sin blinde fader helbredende midler (*Tobias'* bog – et af G. L. Tests apokryfe skrifter – kap. 11). – *Volksgarten*: ty., Folkeparken. – *Canovas Theseus*: statue af den italienske billedhugger Antonio Canova (1757-1822), forestillende den græsk-myologiske heros Theseus. – *Prateren*: offentligt lystanlæg i Wien (af spansk prado, eng.).